

QKSS
Qendra Kosovare për Studime të Sigurisë

TRE SKENARËT (E MUNDSHËM) PËR KOSOVËN DERI NË VITIN 2028

*Domosdoshmëria e parashikimit dhe
përshtatjes strategjike për integrimin dhe
konsolidimin e shtetit të Kosovës*

Rreth Programit të Bashkëpunimit për Politikën e Jashtme dhe Sigurinë Rajonale

Themeluar në vitin 2009, Programi për Politikë të Jashtme dhe Bashkëpunim Rajonal të Sigurisë është një nga gjashtë programet e Qendrës Kosovare për Studime të Sigurisë (QKSS). Qëllimi i tij kryesor është të mbulojë një gamë të gjerë të temave të politikës së jashtme të Kosovës dhe Ballkanit Perëndimor, dialogun Kosovë-Serbi, bashkëpunimin rajonal, pajtimin, ndërtimin e paqes, ndikimet e huaja keqdashëse dhe politikën e jashtme. Ky program luan një rol të rëndësishëm në drejtimin në rrjetin e ndërlikuar të marrëdhënieve ndërkombëtare dhe sfidave të sigurisë në Ballkanin Perëndimor dhe më gjerë.

Që nga themelimi i tij, ky program i është përshtatur vazhdimisht dinamikave gjeopolitike në ndryshim, duke u fokusuar në fusha kritike si mosmarrëveshjet e pazgjidhura dypalëshe, drejtësia tranzicionale, diplomacia publike, fushatat dezinformuese dhe nuancat e migrimit. Me një theks të veçantë në dialogun Kosovë-Serbi, programi nënvizon përkushtimin e QKSS-së për të nxitur paqen dhe stabilitetin përmes mirëkuptimit të zgjeruar, dialogut dhe bashkëpunimit për çështjet urgjente të sigurisë dhe diplomatike.

Ky mekanizëm i shumëanshëm i QKSS-së jo vetëm që thellohet në hulumtime dhe analiza për të informuar politikën dhe diskursin publik, por gjithashtu drejton përpjekjet në diplomacinë publike për të forcuar pozitën globale të Kosovës dhe bashkëpunimin rajonal. Nëpërmjet aktiviteteve të synuara që dallojnë nga lehtësimi i diskutimeve për zgjidhjen e konflikteve deri te mbrojtja e mekanizmave të drejtësisë dhe adresimi i shkaqeve dhe pasojave rrënjësore të migracionit, programi aspiron të krijojë një mjedis rajonal më të sigurt dhe të drejtë. Përpjekjet e bashkërenduara në bashkëpunimin e sigurisë, ndërtimin e paqes dhe luftimin e dezinformimit ilustron më tej përkushtimin e QKSS për të kontribuar në mënyrë konstruktive për stabilitetin dhe bashkëpunimin rajonal, duke e shënuar atë si një lojtar jetik në formësimin e peizazhit të sigurisë në Ballkanin Perëndimor.

Programi ka një strukturë të caktuar që përbëhet nga një koordinator, hulumtues dhe staf që angazhohen në zbatimin e aktiviteteve. QKSS ka realizuar projekte të ndryshme në kuadër të këtij programi dhe ka marrë pjesë në konsorciume të ndryshme dhe evropiane. Programi synon të zhvillojë më tej ekspertizën, rrjetin dhe partneritetet e tij. Ju ftojmë të drejtoheni për çdo pyetje tek stafi i këtij programi duke dërguar email në adresën vijuese: ForeignPolicy@qkss.org

QKSS

Qendra Kosovare për Studime të Sigurisë

TRE SKENARËT (E MUNDSHËM) PËR KOSOVËN DERI NË VITIN 2028

*Domosdoshmëria e parashikimit
dhe përshtatjes strategjike për integrimin
dhe konsolidimin e shtetit të Kosovës*

Përmbajtja

Përmbledhja ekzekutive	1
Hyrje	1
Dy paqartësitë kryesore në trajektoren e rrugëtimit të Kosovës deri në vitin 2028	3
Skenarët e Kosovës 2028	4
Skenari më i mirë: Integrimi dhe Konsolidimi	8
Skenari më i keq: Modaliteti i mbijetesës	10
Punët e zakonshme: Dhoma e pritjes	13
Konkluzioni	15

PËRMBLEDHJA EKZEKUTIVE

Ky raport, i përgatitur nga ekipi hulumtues në Qendrën Kosovare për Studime të Sigurisë (QKSS), pasqyron një analizë të trajektores së rrugëtimit të mundshëm të Kosovës deri në vitin 2028, duke u fokusuar në ndërveprimin ndërmjet dinamikës së brendshme dhe ndikimeve të jashtme. Ai i përshkruan sfidat dhe mundësitë kryesore me të cilat përballet Kosova në ambicien e saj për t'u anëtarësuar në Bashkimin Evropian, zgjidhjen e mosmarrëveshjes dypalëshe me Serbinë dhe vazhdimin e bashkëpunimit rajonal.

Analiza bazohet rreth dy paqartësive kryesore: nivelit të harmonizimit ndërmjet qeverisë së Kosovës dhe aleatëve perëndimorë, veçanërisht vendeve të kuintit, dhe shkallës së përkushtimit nga komuniteti transatlantik ndaj Ballkanit Perëndimor dhe Kosovës. Raporti thekson rëndësinë strategjike të këtyre paqartësive në formësimin e tre skenarëve të mundshëm për Kosovën deri në vitin 2028. Këta skenarë pasqyrojnë shkallë të ndryshme suksesi në orientimin kundrejt kompleksitetit të politikës ndërkombëtare, tensioneve rajonale dhe sfidave të brendshme. Ajo thekson domosdoshmërinë që Kosova të ndjekë një strategji adaptive të politikëbërjes në lidhje me dialogun për normalizimin e marrëdhënieve me Serbinë, shoqëruar me një qasje proaktive në zbatimin e marrëveshjeve nga Dialogu i Brukselit dhe angazhim racional me vendet e kuintit. Kompromisi nuk paraqet koncesion.

Hyrje

Sfera politike e Kosovës do të karakterizohet nga ekuilibri delikat ndërmjet aspiratës së saj për integrim në BE dhe realiteteve të politikës rajonale dhe globale. Kohezioni i brendshëm i BE-së në lidhje me zgjerimin do të ndikojë drejtpërdrejt në rrugëtimin evropian të Kosovës, me kandidaturën e mundshme që ofron mundësi ekonomike dhe legjislative, por edhe duke imponuar reforma dhe standarde të rrepta që Kosova duhet t'i përmbushë.

Dialogu i normalizimit të marrëdhënieve me Serbinë mbetet ndoshta forca shtytëse më e rëndësishme, me rezultate që ndikojnë në njohjen ndërkombëtare dhe kohezionin e brendshëm të Kosovës. Normalizimi i suksesshëm mund të zhbllokojë anëtarësimet ndërkombëtare dhe integrimin rajonal, por do të kërkojë kompromise domethënëse nga të dyja palët. Rrjedhimisht, dialogu i ndërmjetësuar nga BE-ja ndërmjet Kosovës dhe Serbisë do të vazhdojë të mbetet një tipar qendror i peizazhit politik të Kosovës. Përparimi ose ngërçi i tij do të ketë pasoja të drejtpërdrejta në paqen rajonale si dhe në marrëdhëniet etnike brenda Kosovës. Një dialog i suksesshëm, i cili në këtë fazë do të nënkuptonte zbatimin efektiv dhe të plotë të Marrëveshjes për Rrugën Drejt Normalizimit të Marrëdhënieve, për të cilën të dyja palët ranë dakord në shkurt të vitit 2023, mund të çojë në njohje nga shtetet jonjohëse, duke rritur legjitimitetin e Kosovës. Suksesi i dialogut shkon përtej vullnetit të Kosovës për t'u angazhuar në mënyrë konstruktive. Në veçanti, sulmi terrorist në Banjaskë në shtator të vitit 2023 e ilustron rolin dhe

përprojekjet e Serbisë për të parandaluar çdo proces kuptimplotë të integrimit të komunitetit serb në veri të Kosovës.

Pozicioni i Kosovës gjatë katër viteve të ardhshme do të jetë ai navigimit në një shteg përmes grumbullit të presioneve të brendshme dhe të jashtme komplekse dhe shpesh konfliktuale. Aftësia e vendit për të ruajtur kohezionin e brendshëm, për të siguruar njohjen ndërkombëtare dhe për t'u integruar ekonomikisht dhe politikisht në rajon dhe më gjerë në Evropë do të jetë testi përfundimtar i qëndrueshmërisë dhe diplomacisë strategjike të tij. Në katër vitet e ardhshme, fati i Kosovës do të ndërthuret me zgjedhjet në Shtetet e Bashkuara dhe Bashkimin Evropian (BE) gjatë vitit 2024, si dhe shkallën në të cilën qeveria e Kosovës mund të koordinohet dhe të rreshtohet në mënyrë efektive me partnerët strategjikë për çështjet që kanë të bëjnë me dialogun e normalizimit, integrimin e komunitetit serb në Kosovë dhe bashkëpunimin rajonal.

Ringjallja e ekstremit të djathtë ose të simpatizantëve të ekstremit të djathtë në BE mund të çojë në një rivlerësim të prioritetëve, duke ndikuar në mbështetjen ndërkombëtare për Kosovën. Një ndryshim i mundshëm në administratën e SHBA-së mund të zhvendosë shumë fokusin dhe madje të çojë në zvogëlimin e pranisë së SHBA-së në Kosovë. Lufta në Ukrainë mund të vazhdojë të tërheqë vëmendjen dhe resurset globale, duke anashkaluar potencialisht Ballkanin përpos nëse Kosova nuk përdor rëndësinë e saj strategjike, duke u rreshtuar plotësisht me Perëndimin. Progresi në rrugëtimin e Kosovës drejt anëtarësimit në BE do të vazhdojë të përcaktohet nga gatishmëria e Qeverisë së Kosovës për të marrë parasysh këshillat e partnerëve ndërkombëtarë kundrejt nivelit të angazhimit konstruktiv. Mosmarrëveshjet e brendshme të BE-së mund të vazhdojnë të pengojnë procesin e integrimit të Kosovës pavarësisht nga peizazhi i saj politik. Zbutjet e vazhdueshme ndaj Vuçiqit – edhe pas sulmit terrorist në Banjaska – nga ana e Perëndimit janë edhe më e frikshme dhe mund të krijojnë përçarje më të thella mes Kosovës dhe partnerëve ndërkombëtarë. Kjo situatë u vu në pah më shumë nga reagimi çuditërisht i butë nga BE-ja dhe SHBA-ja ndaj Serbisë lidhur me rolin e saj në sulmin terrorist në Banjaska, pavarësisht nga dëshmitë bindëse të përfshirjes së Serbisë në planifikimin dhe mbështetjen e ekzekutimit të sulmit në shtator të vitit 2023.

Bashkëpunimi rajonal është thelbësor dhe duhet të mbetet prioritet kryesor për qeverinë e Kosovës. Prioritizimi i zbatimit të Tregut të Përbashkët Rajonal (TPR) është një qasje praktike që qeveria duhet të theksojë në strategjitë e saj rajonale. Kosova duhet të veprojë në mënyrë konstruktive dhe të punojë shumë për të kapërcyer në mënyrë proaktive pengesat politike që pengojnë zbatimin e TPR-së, pasi realizimi i suksesshëm i tij është në veçanti i dobishëm për Kosovën.

Kosova 2028 paraqet një ndërthurje të dinamikës së brendshme me faktorët e jashtëm që do të përcaktojnë rrugën e Kosovës. Çdo grup jo vetëm që përfaqëson variabla të pavarur, por gjithashtu kryqëzohet me të tjerët, duke ndikuar në peizazhet më të gjera gjeopolitike, ekonomike dhe shoqërore. Navigimi i suksesshëm përmes këtyre forcave shtytëse do të kërkojë largpamësi strategjike, politikëbërje adaptive dhe angazhim të fortë ndërkombëtar. Veprimet e qeverisë në lidhje me këto grupime të ndërthurura do të formësojnë kolektivisht realitetin e Kosovës deri në vitin 2028.

DY PAQARTËSITË KRYESORE NË TRAJEKTORËN E RRUGËTIMIT TË KOSOVËS DERI NË VITIN 2028

Gjatë katër viteve të fundit, zhvillimet në Kosovë kanë nxjerrë në pah dy paqartësi kryesore që mund të ndikojnë dukshëm në trajektoren e rrugëtimit të vendit. **Këto janë, së pari, shkalla e përafrimit dhe koordinimit ndërmjet qeverisë së Kosovës dhe Aleatëve të saj perëndimorë dhe së dyti, niveli i përkushtimit dhe kohezionit brenda Komunitetit Transatlantik (që përbëhet nga NATO dhe BE) ndaj Ballkanit Perëndimor.**

Kjo përfshin vendosmërinë e tyre kolektive për të integruar rajonin në Bashkimin Evropian dhe NATO. Ndërveprimi ndërmjet këtyre faktorëve ka implikime të thella për të ardhmen e Kosovës. Në mënyrë të veçantë, një përkushtim i fortë nga Komuniteti Transatlantik ndaj Ballkanit Perëndimor, i shoqëruar me një nivel të lartë të harmonizimit ndërmjet qeverisë së Kosovës dhe Perëndimit, është një shenjë e mirë për Kosovën. Anasjelltas, mungesa e kohezionit dhe angazhimit nga Komuniteti Transatlantik, si dhe përafrimi i dobët i Kosovës me Perëndimin, mund të ketë efekte të dëmshme.

Thelbësore është, shkalla në të cilën qeveria e Kosovës rreshtohet me Perëndimin, jo vetëm që ndikon në perspektivat e ardhshme të Kosovës, por gjithashtu ndikon në nivelin e vendosmërisë dhe mbështetjes që ajo merr nga Komuniteti Transatlantik. Ndërlidhja dinamike ndërmjet këtyre paqartësive mbështet zhvillimin e tre skenarëve të mundshëm për Kosovën deri në vitin 2028, secili duke reflektuar rezultate të ndryshme bazuar në ndërveprimin e këtyre faktorëve kritikë.

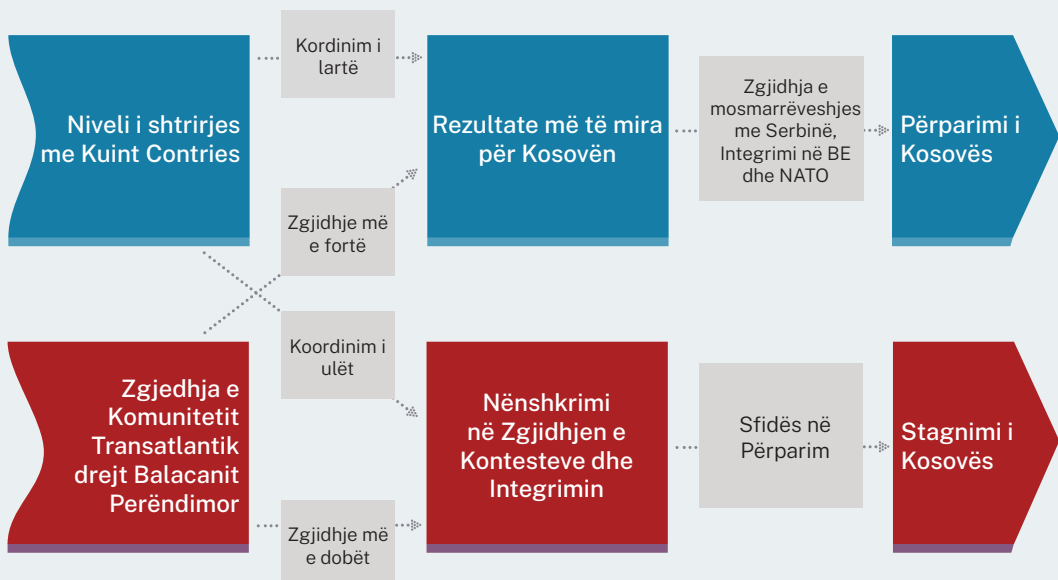
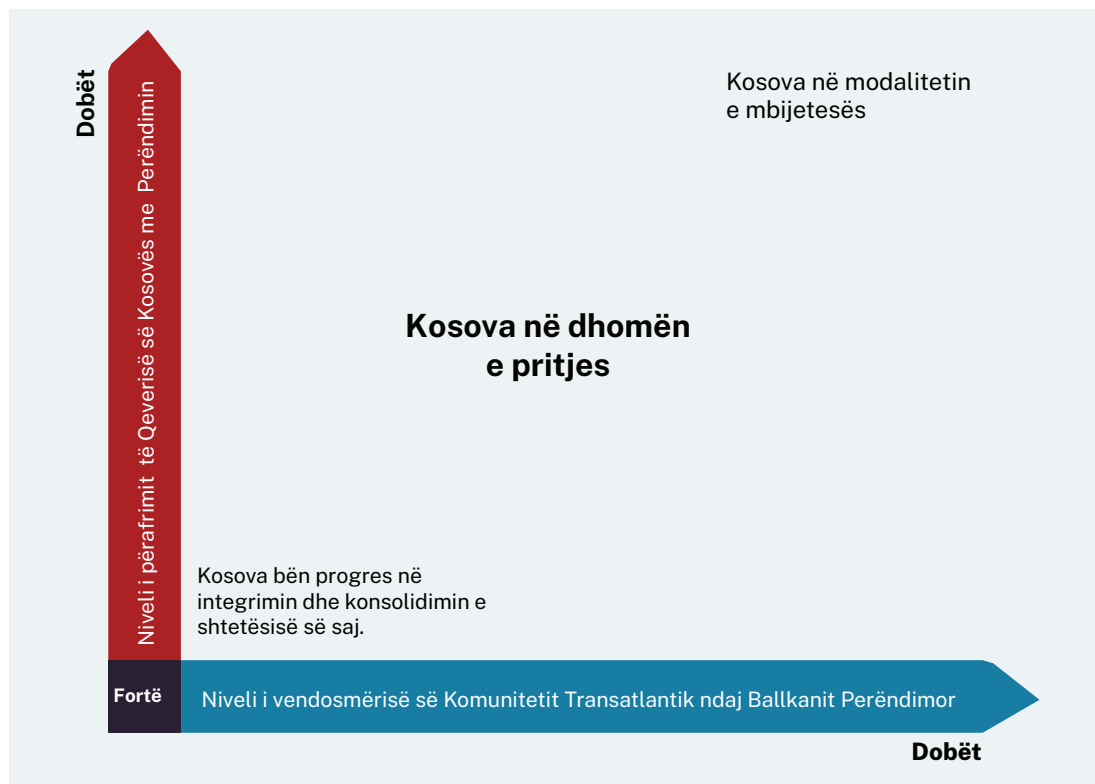

Figura 1: Pasqyra e dy paqartësive kryesore që formësojnë Kosovën 2028

SKENARËT E KOSOVËS 2028

Tre skenarët — **Rasti më i keq: Modaliteti i mbijetesës**, **Rasti më i mirë: Integrimi dhe Konsolidimi**, dhe **Punët e zakonshme: Dhoma e pritjes** — përshkruajnë një gamë të ndryshme të ardhmes së mundshme për Kosovën dhe marrëdhëniet e saj me Serbinë dhe komunitetin më të gjerë ndërkombëtar. Secili skenar varet nga faktorë të ndryshëm të brendshëm dhe të jashtëm, duke përfshirë vullnetin politik, mbështetjen ndërkombëtare dhe dinamikën rajonale, duke çuar në implikime të dallueshme për stabilitetin, sigurinë dhe perspektivat integruese të Kosovës.

Rasti më i keq: Modaliteti i mbijetesës parashikon një periudhë të paqëndrueshmërisë dhe izolimit të madh për Kosovën, e shtyrë nga mungesa e mbështetjes nga aleatët perëndimorë dhe ngritja e politikës nacionaliste dhe të ekstremit të djathtë në Evropë dhe SHBA. Skenari parashikon konsolidimin e mëtejshëm të sundimit të autoritarizmit në Serbi, zvogëlimin e perspektivës ekonomike në Kosovë dhe të një potenciali për dhunë, veçanërisht në veri të Kosovës.

Rasti më i mirë: Integrimi dhe Konsolidimi përshkruan një të ardhme optimiste ku Kosova përafrohet ngushtë me partnerët perëndimorë, duke çuar në përparim të rëndësishëm në

normalizimin e marrëdhënieve me Serbinë, njohje nga shtetet jo-njohëse të BE-së dhe hapa drejt integritimit në BE dhe NATO. Kohezioni politik brenda Kosovës dhe partneriteti me aleatët përëndimorë janë kyç për këtë skenar.

Punët e zakonshme: Dhoma e pritjes portretizon një peizazh të stagnuar ku është bërë përparim minimal në përpjekjet për normalizim, i karakterizuar nga mungesa e ambicies nga BE-ja dhe SHBA-ja, politika e brendshme me fokus në çështjet e brendshme dhe shqyrtimi i mundshëm i propozimeve kontraverze si korigjimi i kufijve.

Implications and Driving Factors:

- **Political Will and International Support:** The commitment of Kosovo and Serbia, alongside the engagement of international actors like the EU, US, and NATO, is a critical determinant across all scenarios. The best-case scenario hinges on robust support and strategic alignment, while the worst-case scenario emerges from a withdrawal of this support.
- **Domestic Politics and Regional Dynamics:** Internal political cohesion and regional relationships play a significant role, especially in the best-case scenario where political unity within Kosovo strengthens its negotiating position. Conversely, the worst-case and business-as-usual scenarios are marked by inward-looking politics and regional tensions.
- **Economic Prospects and Security Concerns:** Economic stability and security arrangements, including Kosovo's relationship with NATO and economic integration into the EU, are key. The worst-case scenario highlights the detrimental impact of isolation, while the best-case scenario underlines the benefits of integration and stability. The EU has adopted restrictive measures against Kosovo, which are hurtful to economy and the overall perception of the country, especially among the five non-recognizers in the EU, as an irrational actor.
- **Normalization of Relations with Serbia:** The progress in the dialogue between Kosovo and Serbia is a central theme. Effective implementation of agreements is crucial for the best-case scenario, while stagnation and limited implementation characterize the worst-case and business-as-usual scenarios.

Skenari i rastit më të mirë kërkon një përpjekje të përbashkët me komunitetin ndërkombëtar në Kosovë dhe që qeveria e Kosovës të jetë më e gatshme dhe të ndërmarrë hapa të mëdhenj besimi në zbatimin e marrëveshjeve që nxisin integritimin e komunitetit serb në Kosovë. Për më tepër, ky skenar kërkon edhe më shumë përpjekje nga ana e qeverisë së Kosovës për të nxitur kohezionin politik, për t'u angazhuar në mënyrë konstruktive në dialog me partitë opozitare dhe shoqërinë civile. Në anën tjetër, skenari i rastit më të keq shërben si një tregim paralajmërues i pasojave të mundshme të neglizhencës, nacionalizmit në rritje në Kosovë dhe erozionit të mundshëm të vlerave demokratike në Kosovë, të cilat përkeqësohen nga ndikimi në rritje i politikës së ekstremit të djathtë në vendet anëtare të Bashkimit Evropian (BE) dhe politikave të mundshme izoluese në SHBA me kthimin e mundshëm në Shtëpinë e Bardhë të Presidentit Trump.

Skenari Punët e zakonshme nënvizon rreziqet e vetëkënaqësisë dhe nevojën për një ambicie të përtërirë nga ana e qeverisë së Kosovës për të shmangur stagnimin dhe për të siguruar që Kosova të mos mbetet përherë në “dhomën e pritjes” të integritimit në komunitetin demokratik ndërkombëtar, duke përfshirë BE-në dhe NATO-n. Ai thekson domosdoshmërinë e thyerjes së ciklit të mosveprimit për të ecur drejt një situatë ku qeveria e Kosovës ka besim më të madh në Perëndim dhe zbaton me mirëbesim detyrimet e saj që rrjedhin nga dialogu i normalizimit.

Mesazhi gjithëpërfshirës i këtij ushtrimi të planifikimit të skenarit është i qartë: e ardhmja e Kosovës dhe marrëdhëniet e saj me Bashkimin Evropian (BE) dhe NATO-n do të formësohet nga ndërveprimi i politikës së brendshme të karakterizuar nga shkalla e përafrimit të qeverisë së Kosovës me Perëndimin, veçanërisht kur bëhet fjalë për dialogun e normalizimit me Serbinë, dhe nivelin e përkushtimit dhe angazhimit të BE-së dhe Shteteve të Bashkuara ndaj Ballkanit Perëndimor.

Figure 2: Mindmap of Kosovo 2028

SKENARI MË I MIRË: INTEGRIMI DHE KONSOLIDIMI

Në skenarin më të mirë të titulluar “Integrimi dhe Konsolidimi”, Kosova kalon një periudhë të shënuar nga konsolidimi i vetvetes si një aktor racional, me progres të rëndësishëm në bashkëpunimin rajonal dhe integrimin euroatlantik, siç është sigurimi i statusit të vendit kandidat për anëtarësimi në Bashkimin Evropian (BE), anëtarësimi në Këshillin e Evropës (KiE), dhe së paku duke u bërë pjesë e Planit të Veprimit për Anëtarësim në NATO (PVA), i cili vjen si rezultat i rritjes së harmonizimit me Perëndimin dhe një angazhimi të shtuar ndaj demokracisë liberale dhe Ballkanit Perëndimor.

Skenari i prezantuar shkurtimisht: Kosova deri në vitin 2028

- Gjatë vitit 2024, Bashkimi Evropian i heq masat kufizuese ndaj Kosovës. Qeveria e Kosovës gjatë vitit 2024 i dërgon Gjykatës Kushtetuese të Kosovës draft vendimin dhe statutin për themelimin e Asociacionit/Bashkësisë së Komunave me shumicë Serbe (AKS).
- Gjatë viteve 2024/25 Qeveria e Kosovës formalisht themelon AKS-në pas miratimit të dhënë nga Gjykata Kushtetuese dhe zbaton Vendimin e Gjykatës Kushtetuese për Manastirin e Deçanit si dhe zyrtarizon statusin e Kishës Ortodokse Serbe në Kosovë. Qeveria e Kosovës angazhohet në mënyrë konstruktive në nismat e bashkëpunimit rajonal në Ballkanin Perëndimor, pasi pengesat nga Serbia janë hequr plotësisht, duke ndikuar që edhe Bosnja dhe Hercegovina të bëhet më konstruktive.
- Kosova bëhet anëtare e Këshillit të Evropës në vitin 2024, BE-ja lëviz për t'i dhënë Kosovës statusin kandidat për anëtarësim dhe Kosova bëhet pjesë e programit të Partneritetit për Paqe të NATO-s dhe menjëherë i jepet PVA-a. Veç kësaj, Kosova aplikon për anëtarësim në organizata të tjera ndërkombëtare, dhe bëhet pjesë e INTERPOL-it, UNESCO-s dhe organizatave të tjera deri më 2026/27.

Ky skenar bazohet në një sërë faktorësh dhe zhvillimesh të ndërlidhura që përforcojnë trajektoren e Kosovës drejt integritit, stabilitetit dhe konsolidimit të shtetësisë së saj.

Shtytësit kryesorë të këtij skenari përfshijnë:

- 1. Përafrimi dhe Koordinimi me Perëndimin:** Supozimi themelor për këtë skenar është përafrimi dhe koordinimi i plotë i Kosovës me aleatët perëndimorë (në veçanti me Shtetet e Bashkuara, Mbretërinë e Bashkuar, Francë, Gjermaninë dhe Italinë si dhe me BE-në), posaçërisht në lidhje me dialogun e normalizimit të marrëdhënieve me Serbinë. Ky përafrim inkurajon një përkushtim më të fortë nga SHBA dhe BE ndaj Kosovës, duke forcuar pozitën dhe mbështetjen e saj ndërkombëtare.

2. **Normalizimi i marrëdhënieve me Serbinë:** Në qendër të këtij skenari është zbatimi efektiv i Marrëveshjes për Rugën e Normalizimit të Marrëdhënieve ndërmjet Kosovës dhe Serbisë i arritur në shkurt të vitit 2023 në Bruksel, dhe aneksit përkatës të zbatimit që u negociua në Ohër/Maqedoninë e Veriut në mars të vitit 2024. Kjo përfshin anëtarësimin e papenguar të Kosovës në cilëndo organizatë ndërkombëtare me hapa të njëkohshëm drejt themelimit të Asociacionit/Bashkësisë së Komunave me shumicë Serbe. Një sekuencim i balancuar e zbatimit është thelbësore për të ecur drejt një marrëveshjeje ligjërish të detyrueshme për normalizimin gjithëpërfshirës të marrëdhënieve, siç përcaktohet në marrëveshje.
3. **Njohja dhe Integrimi në BE:** Një aspekt qendror në këtë skenar është ndryshimi i qëndrimit nga pesë shtetet anëtare të BE-së që nuk e njohin Kosovën, duke çuar ose në njohjen e tyre të pavarësisë së Kosovës ose të paktën një kombinim të disa prej tyre (Greqi +) duke shkuar drejt njohjes dhe shtetet tjera (Qipro dhe Spanja) drejt pozicionit aktual të Greqisë ndaj Kosovës. Me njohjen e pasaportave të Kosovës, Spanja tashmë ka lëvizur drejt një njohjeje de-facto apo të një qasje më konstruktive ndaj Kosovës. Ky ndryshim në pozicionin e pesë vendeve të BE-së që nuk e njohin Kosovën është i një rëndësie jetike, siç është aftësia e BE-së për ta përmbushur këtë dhe për të bindur qeverinë e Kosovës se ata do e bëjnë këtë. Nëse qeveria e Kosovës beson se Perëndimi mund ta bëjë këtë, kjo do të forconte ndjeshëm stimujt e Kosovës për harmonizim dhe koordinim të mëtejshëm me partnerët ndërkombëtarë.
4. **Kohezioni politik brenda Kosovës:** Skenari gjithashtu thekson kohezionin e fortë politik brenda Kosovës, me qeverinë duke u konsultuar dhe koordinuar në mënyrë efektive me të gjitha partitë politike parlamentare dhe shoqërinë civile për çështje me interes kombëtar, duke përfshirë dialogun e normalizimit të marrëdhënieve me Serbinë. Ky unitet i brendshëm siguron mbështetje të gjerë në Kuvendin e Kosovës për drejtimit dhe vendimet e qeverisë, duke inkurajuar një mjedis të favorshëm për zbatimin e suksesshëm të marrëveshjes dhe normalizimin e marrëdhënieve me Serbinë.
5. **Perspektiva e Kosovës për anëtarësimin në NATO bëhet e Qartë:** Një zhvillim tjetër domethënës në këtë skenar është vendosja e marrëdhënieve kontraktuale të Kosovës me NATO-n, duke u definuar procesi teknik drejt anëtarësimit të saj; dhe që asnjë anëtar i NATO-s nuk e pengon këtë proces. Ky hap jo vetëm që rrit perspektivën e sigurisë së Kosovës, por gjithashtu forcon pozitën e saj brenda komunitetit euroatlantik, duke ofruar stabilitet dhe mbështetje të mëtejshme për institucionet e saj demokratike dhe proceset e reformave.

Rezultati:

Skenari “Integrimi dhe Konsolidimi” përfaqëson një rrugë gjithëpërfshirëse që e qon përpara Kosovën, e karakterizuar nga rreshtimi më i fortë me Perëndimin, përmirësimi i marrëdhënieve me Serbinë dhe hapa të rëndësishëm drejt integritit në BE dhe NATO, si dhe organizata të tjera ndërkombëtare. Ky skenar jo vetëm që rrit sigurinë dhe perspektivën ekonomike të Kosovës, por gjithashtu forcon sovranitetin e saj dhe njohjen ndërkombëtare. Ky skenar tregon fuqinë e diplomacisë, racionalitetit, kohezionit politik dhe partneriteteve strategjike në tejkalimin e sfidave rajonale që rrjedhin nga mosmarrëveshjet bilaterale. Realizimi me sukses i këtij skenari jo vetëm që do të shënonte një sukses të rëndësishëm për Kosovën, por do të formësonte edhe progresin e Ballkanit Perëndimor drejt integritit rajonal dhe evropian.

SKENARI MË I KEQ: MODALITETI I MBIJETESËS

Në skenarin që ne e quajmë “Modaliteti i mbijetesës”, situata politike dhe e sigurisë në Ballkanin Perëndimor, dhe veçanërisht në Kosovë, shënon një rënie të konsiderueshme. Kjo rënie është e nxitur kryesisht nga mungesa e sinergjisë dhe bashkëpunimit ndërmjet qeverisë së Kosovës dhe aleatëve perëndimorë (vendet e kuintit). Për më tepër, ka një rënie të dukshme të përkushtimit të komunitetit transatlantik (BE dhe SHBA) për të mbështetur përpjekjet e rajonit për integrim evropian dhe për të zgjidhur mosmarrëveshjet dypalëshe ose për të çuar drejt në një lloj përfundimi në dialogun e normalizimit të marrëdhënieve ndërmjet Kosovës dhe Serbisë që ka nisur që nga viti 2011. Ky ndryshim vjen nga një lodhje në rritje brenda BE-së dhe vendeve kyçe anëtare si Franca dhe Gjermania ndaj rajonit. Për më tepër, ndryshimet e mundshme në prioritetet e administratës amerikane në vitin 2025, me një President të ri të mundshëm dhe ndikimin në rritje të popullizimit të ekstremit të djathtë brenda BE-së e përkeqësojnë më tej situatën. Në këtë skenar, Shtetet e Bashkuara potencialisht i largojnë trupat amerikane nga KFOR-i si rezultat i një mosmarrëveshje të mundshme me qeverinë e Kosovës. Në këtë skenar, mungesa e perceptuar e angazhimit konstruktiv të Kosovës me Perëndimin çon në sanksione të reja të vendosura kundër Kosovës, përfshirë nga Shtetet e Bashkuara gjatë vitit 2024, duke e izoluar gjithnjë e më shumë Kosovën.

Skenari i prezantuar shkurtimisht

- Komuniteti Transatlantik ka një angazhim të kufizuar me Ballkanin Perëndimor dhe fokusohet plotësisht në politikën e përmbajtjes dhe ruajtjes së status-quo-së dhe jo në zgjidhjen e qëndrueshme të mosmarrëveshjeve dypalëshe dhe integrimin e rajonit. Qeveria e Kosovës shfaq mungesë besimi në Perëndim dhe nuk arrin të rreshtohet në dialogun e normalizimit dhe çështje të tjera që kanë të bëjnë me përpjekjet për integrimin e komunitetit serb në Kosovë. Nuk ka asnjë interes dhe/ose vullnet as nga qeveria e Kosovës dhe as nga Perëndimi për të zbatuar në mënyrë efektive Marrëveshjen për Rrugën e Normalizimit të Marrëdhënieve ndërmjet Kosovës dhe Serbisë nga shkurti i vitit 2023. Prandaj, Asociacioni/Bashkësia e Komunave me Shumicë Serbe dhe as vendimi i Gjykatës Kushtetuese për Manastirin e Deçanit nuk po implementohen.
- Ka tensione të shtuara etnike ndërmjet komunitetit shqiptar dhe atij serb, me akte të herëpashershme dhune, veçanërisht në veri të Kosovës, ku sulmet ndaj Policisë së Kosovës janë të shpeshta. KFOR-i e ka rrit pranimin, por pa mandat për t'u angazhuar në zbatimin e rendit dhe ligjit në veri. Komuniteti serb shikon gjithnjë e më shumë ndarjen e veriut si zgjidhje dhe ideja e përfiton momentin në komunitetin transatlantik.
- Procesi i zgjerimit për Serbinë dhe Kosovën është ndalur, duke fuqizuar më tej tendencat autoritare në Serbi dhe nacionalizmin në Kosovë.

- Pesë vendet mosnjohëse të BE-së dhe Serbia vazhduan të kundërshtojnë pavarësinë e Kosovës. Asnjë nga marrëveshjet e Brukselit nuk u zbatua plotësisht, ndërsa palët vazhdojnë të fajësojnë njëra-tjetrën. Të dy vendet luftojnë me papunësinë, partokracinë dhe demokracinë e dobët. » Kundërshtimi ndaj narrativave nacionaliste është pothuajse nuk ekziston fare. Incidentet në zonat me shumicë serbe në Kosovë, veçanërisht në veri të Kosovës dhe në Luginën e Preshevës ndodhin shpesh. Me tensione të larta dhe vetëm disa zëra që mbrojnë një zgjidhje të negociuar, duket se një luftë të re i mungon vetëm një shkëndijë.

Shtytësit kryesorë të këtij skenari përfshijnë:

- 1. Ndryshimet politike në Perëndim:** Zgjedhja e Donald Trump si President i Shteteve të Bashkuara dhe ngritja e politikanëve dhe partive politike të ekstremit të djathtë brenda institucioneve dhe vendeve anëtare të BE-së shënojnë një ndryshim të rëndësishëm. Fuqizimi i partive si Tubimi Kombëtar i Francës dhe Alternativa für Deutschland (AfD) e Gjermanisë sinjalizon një rritje më të gjerë popullore dhe nacionaliste në të gjithë Perëndimin, duke çuar në një qëndrim më izolues dhe me fokusim në punët e veta të brendshme. Ky ndryshim rezulton në një ulje të vullnetit politik për t'u angazhuar me Ballkanin Perëndimor dhe për të nxitur integrimin e tyre në BE.
- 2. Implikimet Rajonale:** Për Kosovën, këto ndryshime politike në Perëndim do i përkeqësojnë dobësitë ekzistuese. Mungesa e mbështetjes së fortë nga aleatët tradicionalë e lë Kosovën të izoluar në skenën ndërkombëtare. Skenari e sheh NATO/KFOR-in që të miratojë një qasje të butë ndaj veriut të Kosovës, duke e trajtuar atë si një zonë speciale të sigurisë, por duke mos mbështetur institucionet e Kosovës. Kjo e inkurajon Serbinë që të forcojë strukturat ilegale brenda komuniteteve serbe në mbarë Kosovën, duke cenuar më tej sovranitetin dhe stabilitetin e Kosovës.
- 3. Përkeqësimi ekonomik dhe social:** Skenari parashikon një perspektivë të zymtë ekonomike për Kosovën, e karakterizuar nga një rënie e Investimeve të Huaja Direkte (IHD) dhe e përkeqësuar nga masat e shtuara kufizuese të BE-së kundër Kosovës. Rënia ekonomike, e shoqëruar me paqëndrueshmërinë politike, nxit një rritje të konsiderueshme të migrimit nga Kosova në BE, ku individët dhe familjet kërkojnë perspektiva më të mira.
- 4. Integrimi i ngecur në BE dhe izolimi ndërkombëtar:** Meqenëse BE-ja dhe shtetet e saj anëtare janë të penguar nga politika e brendshme dhe më pak të prirura për zgjerim, Kosova e gjen veten pa perspektivë për anëtarësim në BE apo integrim më të gjerë ndërkombëtar. Ky izolim nxit një cikël të rënies ekonomike dhe trazirave sociale.
- 5. Lëvizja autoritare e Serbisë:** Në të njëjtën kohë, Serbia shkon drejt një sundimi më të madh autoritar, duke destabilizuar më tej rajonin. Ky konsolidim autoritar në Serbi, i shoqëruar me fuqizimin e strukturave ilegale në Kosovë, ngre tensionet dhe rrit gjasat për një konflikt.

-
6. **Siguria dhe Stabiliteti në veri të Kosovës:** Veriu i Kosovës bëhet një pikë e nxehtë për destabilitet dhe dhunë potenciale. Me neutralitetin e NATO/KFOR-it ndaj statusit të Kosovës si vend i pavarur dhe mungesës së integritimit efektiv të serbëve të Kosovës në sistemin shoqëror në atë pjesë të vendit, potenciali për trazira dhe konflikte rritet.
-
7. **Zhvendosja e fokusit drejt Shqipërisë:** Në përgjigje të izolimit, Kosova mund të shikojë drejt forcimit të lidhjeve të saj me Shqipërinë, duke u fokusuar në marrëdhëniet dypalëshe për të kundërbalancuar mungesën e progresit në përpjekjet më të gjera të integritimit ndërkombëtar. Megjithatë, kjo do të varet nga qëndrimi në të ardhmen i Shqipërisë ndaj zhvillimeve.
-
8. **Kërcënimet për ndarje të veriut të Kosovës apo korigjimi i kufijve:** Skenari më i hapur mundësinë e rishikimit të propozimeve të kontestuara, si korigjimi i kufijve ndërmjet Kosovës dhe Serbisë (p.sh., shkëmbimi i veriut të Kosovës me Luginën e Preshevës). Propozime të tilla, ndërkohë që synojnë të thyejnë ngërçin, rrezikojnë të rindezin tensionet dhe të minojnë procesin e dialogut shumëpalësh. Në këtë skenar, ndarja e veriut të Kosovës bëhet një rezultat më i mundshëm sesa rinegociimi apo shkëmbimi i kufijve. Rritja e tensioneve dhe dhuna në veri çon në konfrontime të rregullta me policinë e Kosovës. Kur kjo situatë përshkallëzohet në Serbi duke zbatuar “Skenarin e Burrave të Vegjël Jeshil”, duke krijuar në mënyrë efektive situatën e aktit të kryer në veri. Si përgjigje, NATO/KFOR ndërhyr për të krijuar një tampon zonë për të zbutur konfliktin, por nuk hyn në konflikt me trupat serbe.

Rezultati

Në këtë skenar “Modaliteti e mbijetesës”, Ballkani Perëndimor, dhe Kosova në veçanti, përballen me një bashkim të presioneve të brendshme dhe të jashtme që përkeqësojnë linjat ekzistuese të dobësuar dhe çojnë në paqëndrueshmëri të shtuar. Mungesa e mbështetjes ndërkombëtare dhe bashkëpunimit rajonal, e kombinuar me rënien ekonomike dhe izolimin politik, krijon terrenin për një krizë me implikime të mundshme për stabilitetin rajonal dhe evropian. Sfida për politikëbërësit dhe palët e interesuara është të njohin dhe të zbusin këto rreziqe përpara se ato të eskalojnë në një konflikt më të gjërë.

PUNËT E ZAKONSHME: DHOMA E PRITJES

Skenari “Punët e zakonshme”, që ne e quajmë “Dhoma e pritjes”, përshkruan një periudhë stagnimi ku është bërë përparim minimal në normalizimin e marrëdhënieve ndërmjet Kosovës dhe Serbisë dhe në përpjekjet më të gjera për integrim rajonal. Ky skenar karakterizohet nga mungesa e veprimeve dhe ambicieve bindëse si nga qeveria e Kosovës ashtu edhe nga partnerët ndërkombëtarë, duke çuar në përjetësimin e status quo-së. Në këtë skenar ku situata “nuk ka zgjidhje, është zgjidhja” bëhet politika jozyrtare e BE-së dhe vendeve të kuintit për marrëdhëniet Kosovë-Serbi dhe situatën në veri të vendit. Mandati i Miroslav Lajčák, Përfaqësuesit Special të BE-së për dialogun e normalizimit, përfundon në muajin gusht të vitit 2024, dhe në një kontekst ku Serbia dhe Kosova nuk duken të gatshme për të ecur në drejtimin e duhur, mandati i tij me shumë gjasa nuk do të zgjatet.

Skenari i prezantuar shkurtimisht:

- Marrëdhëniet ndërmjet Kosovës dhe Serbisë, si dhe ndërmjet popullatës shqiptare dhe serbe në Kosovë, vazhdojnë të jenë të acaruar. Serbët e Kosovës janë gjithashtu të fragmentuar, në veri të Kosovës komuniteti serb nuk është pjesë e institucioneve, ku pjesë të komunitetit serb në jug të Kosovës janë formalisht pjesë e sistemit të Kosovës, por Beogradi ushtron ndikim mbi ta përmes mjeteve politike dhe ekonomike.
- Mandati i Miroslav Lajčák do të përfundojë në gusht 2024, pa ofrim të zgjatjes së mandatit dhe pa pasardhës të emëruar. Pas zgjedhjeve të Parlamentit Evropian në qershor 2024, do ketë një rritje të deputetëve të ekstremist të djathtë, e shoqëruar me zgjedhjen e një Komisioni të ri Evropian Ky ndryshim potencialisht çon në një zhvendosje të fokusit, duke ndikuar në Ballkanin Perëndimor në përgjithësi, por veçanërisht në procesin e normalizimit të marrëdhënieve ndërmjet Kosovës dhe Serbisë.
- E zhgënjyer me përparimin e ngadaltë në zbatimin e marrëveshjeve dhe dështimet e shpeshta për të përmbushur zotimet si nga Kosova ashtu edhe nga Serbia, BE-ja në fakt ka vendosur një pezullim ose një moratorium në zgjidhjen e mosmarrëveshjes midis dy vendeve. Nga ana tjetër kjo ndalon në mënyrë efektive rrugën drejt ndonjë përparimi domethënës si për Kosovën ashtu edhe për Serbinë në procesin e integritimit evropian, megjithatë me më shumë parlamentarë potencialisht të ekstremist të djathtë të BE-së pas zgjedhjeve të qershorit 2024, do ketë një lidhshmëri më të madhe me Serbinë.
- Angazhimi ndërmjet Kosovës dhe Bashkimit Evropian nuk është aq i fortë dhe karakterizohet kryesisht me nivel të ulët. Për më tepër, zgjedhjet e vitit 2024 në Kosovë forcojnë politikat dhe liderët etnocentrikë.
- Diskursi publik si në Kosovë ashtu edhe në Serbi është dominuar nga narrativat e qeverisë që përjetësojnë armiqësinë etnike të bazuar në padrejtësitë historike.

Shtytësit kryesorë të këtij skenari përfshijnë:

- 1. Dialogu drejt Normalizimit i Bllokuar:** Dialogu i normalizimit të marrëdhënieve ndërmjet Kosovës dhe Serbisë mbetet kryesisht joproduktiv, ku të dyja palët dhe ndërmjetësuesit ndërkombëtarë që veprojnë më shumë “duke i shqelmuar guralecët në rrugë” në vend që të arrijnë përparim thelbësor. Ky stagnim është simptomatik i një ngurrimi më të gjerë për të trajtuar çështjet themelore ballë për ballë.
- 2. Politika e përmbajtjes së plotë:** Akterët ndërkombëtarë, kryesisht BE dhe SHBA, miratojnë një politikë të plotë të përmbajtjes që synon të parandalojë përkeqësimin e situatës, por pa lëvizur në mënyrë aktive për një zgjidhje. Kjo qasje pasqyron mungesën e ambicies dhe angazhimit për të zgjidhur plotësisht mosmarrëveshjen Kosovë-Serbi dhe për të integruar Ballkanin Perëndimor në strukturat evropiane dhe atlantike.
- 3. Zbatim i kufizuar i marrëveshjeve:** Çdo marrëveshje që është arritur, siç është Marrëveshja për Rrugën drejt Normalizimit (APN), ka zbatim të kufizuar ose fare nuk ka zbatim. Mungesa e progresit është pjesërisht për shkak të rezistencës së brendshme, mungesës së vullnetit politik dhe mungesës së presionit nga partnerët ndërkombëtarë për të zbatuar këto marrëveshje.
- 4. Politika e brendshme me fokus në punët e brendshme:** Si Kosova, ashtu edhe Serbia, së bashku me akterët e tjerë rajonalë, bëhen më shumë të fokusuar në çështjet e brendshme, duke u fokusuar në politikën dhe çështjet e brendshme. Ky ndryshim anashkalon më tej urgjencën e normalizimit dhe bashkëpunimit rajonal.
- 5. Deficitet Demokratike:** Një prapavijë e rëndësishme i këtij skenari është mungesa e vazhdueshme e reformave demokratike në Serbi, gjë që ndërlikon më tej dialogun dhe përpjekjet për normalizim. Mungesa e demokracisë në Serbi paraqet sfida jo vetëm për marrëdhëniet dypalëshe, por edhe për stabilitetin e përgjithshëm të rajonit dhe perspektivat e integritimit evropian..

Rezultati

Skenari “Punët e zakonshme” nënkupton një periudhë pasigurie dhe inercie të zgjatur. Fokusi në përmbajtje në vend të asaj për zgjidhje, i kombinuar me ambicie të kufizuar nga akterët ndërkombëtarë, kontribuon në një model ciklik negociatash pa përparim domethënës. Theksi në marrëdhëniet dypalëshe dhe politikën e brendshme mbi strategjitë gjithëpërfshirëse rajonale çon në mundësi të humbura për integrim dhe zhvillim. Në këtë skenar, Kosova dhe Serbia, së bashku me fqinjët e tyre rajonalë, mbeten në një “dhomë pritjeje” metaforike, duke parashikuar zhvillime që mund të mos materializohen kurrë pa një përpjekje të përbashkët për të thyer ciklin e stagnimit. Eksplorimi i mundshëm i zgjidhjeve të kontestuara si korrigjimi i kufijve pasqyron një kërkim për rrugë alternative, megjithëse të mbushura me rreziqe dhe pasiguri.

KONKLUZIONI

Duke shikuar drejt së ardhmes në vitin 2028, Kosova përballet me dy rrugë divergjente: njëra që çon në një shtet të forcuar dhe me integrim më të madh në komunitetin global; e tjetra drejt një gjendjeje mbijetese të shënuar nga izolimi, polarizimi, fragmentimi dhe të një krizë ekonomike të afërt. Vitet e fundit janë shënuar me marrëdhënie të tensionuara në mes të Qeverisë së Kosovës dhe akterëve kryesorë ndërkombëtarë. Veprimet e ndërmarra nga institucionet e Kosovës në pjesën veriore të vendit, edhe pse ndoshta racionale nga një këndvështrim i ngushtë, janë pritur kryesisht me kritika të forta si nga BE-ja ashtu edhe nga SHBA, të cilët kanë theksuar se veprime të tilla përkeqësojnë tensionet ekzistuese. Sulmi terrorist i Banjskës, siç duket i mbështetur nga institucionet dhe autoritetet kryesore serbe, ka qartësuar disi të kuptuarit e komunitetit ndërkombëtar për dinamikën e sigurisë në veri dhe mosinteresimin e dukshëm të Serbisë për përparimin e dialogut. Megjithatë, përkundër kësaj pasqyre më të qartë në veprimet penguese të Serbisë në dialogun me Kosovën dhe aktivitetet e saj destabilizuese, përgjigja ndërkombëtare ndaj Serbisë ka qenë dukshëm më e butë se ajo ndaj Kosovës. Kosova mbetet nën sanksionet e BE-së, ndërsa për çudi, komuniteti ndërkombëtar ende nuk ka ndërmarrë veprime të ngjashme kundër Serbisë. Është e qartë se arsyeja kryesore për këtë qëndrim relativisht të ndryshëm të bashkësisë ndërkombëtare ndaj Kosovës lidhet me situatën më të gjerë gjeopolitike, sesa me mungesën e interesit për sulmin terrorist në Banjskë. Megjithatë, vendet e Kuintit dhe veçanërisht BE-ja duhet të kishin menduar për heqjen e menjëhershme të masave kufizuese ndaj Kosovës, duke ruajtur ekuilibrin e saj me të dyja palët, duke pasur parasysh rolin e saj si ndërmjetës në dialog. Megjithatë, kjo nuk ka ndodhur deri më tani.

Prandaj, duke marrë parasysh këto implikime më të gjera gjeopolitike që rrethojnë dialogun Kosovë-Serbi, është e domosdoshme që Qeveria e Kosovës t'i qaset veprimeve të saj me më shumë kujdes. Qeveria duhet të adoptojë një perspektivë më të gjerë gjatë strategjisë dhe ndërmarrjes së hapave të saj. Ajo duhet të jetë e kujdesshme me zgjedhjet e saj taktike për të mos u perceptuar nga komuniteti ndërkombëtar si nxitës, në vend se zgjidhës të problemeve që trajtojnë çështjet reale me të cilat ballafaqohen serbët e Kosovës, veçanërisht në pjesën veriore të Kosovës. Në këtë kuptim, Qeveria duhet të punojë më shumë në ndryshimin e perceptimit e cila shpesh ishte lidhur me të deri tani.

Ora po bie për Kosovën dhe rajonin, veçanërisht me zgjedhjet kritike në horizont në qershor për Parlamentin Evropian dhe në nëntor për Presidencën e SHBA. Rezultatet e pritura të këtyre zgjedhjeve mund të ndikojnë negativisht në pozitën e Kosovës në skenën ndërkombëtare. Për të zbutur këto rreziqe, qeveria e Kosovës duhet të veprojë me shpejtësi për të zbatuar masat që do të lehtësojnë integrimin më të plotë të komunitetit serb brenda Kosovës. Kjo nënkupton ndërmarrjen e disa hapave të rëndësishëm, siç është mbajtja e zgjedhjeve të reja komunale në katër komunat veriore të Kosovës sa më shpejt që të jetë e mundur; fillimi i zbatimit të plotë të Marrëveshjes për Rrugën e Normalizimit të Marrëdhënieve, duke përfshirë pikat që janë problematizuar deri më tani, si formimi i Asociacionit të Komunave me shumicë serbe

sipas Vendimit të Gjykatës Kushtetuese dhe zbatimin e Vendimit të Gjykatës Kushtetuese të Kosovës për Manastirin e Deçanit. Këto veprime nuk janë vendimtare vetëm për të ardhmen e afërt të Kosovës, por edhe për aspiratat e saj afatgjata për anëtarësim në BE dhe NATO.

E alternativa paraqitet si perspektivë të zymtë. Nëse tensionet në veri të Kosovës vazhdojnë të jenë të pandalura, Perëndimi eventualisht mund të konsiderojë një opsion tjetër më pak konvencional në vitet e ardhshme. Për më tepër, nëse qeveria e Kosovës vazhdon me sjelljet e nxituara dhe të pamatura që ndonjëherë kanë qenë problematike, mund të rrezikojë seriozisht të mbështetjen e aleatit të saj më të rëndësishëm, Shteteve të Bashkuara. Tashmë, ka pasur disa deklarata publike nga zyrtarë të lartë amerikanë që nënvizojnë pakënaqësinë me sjelljen e njëanshme të qeverisë së Kosovës, duke rrezikuar përkeqësimin e marrëdhënieve ekzistuese reciproke që është thelbësore për Kosovën përtej mandatit të qeverisë aktuale.

Për Kosovën, mbajtja e një partneriteti të fortë me Shtetet e Bashkuara nuk është vetëm një çështje e preferencës së politikës së jashtme, por një interes themelor kombëtar. Ky është një qëndrim që gëzon konsensus të gjerë në të gjithë peizazhin politik të Kosovës. Humbja e mundshme e mbështetjes së SHBA-së jo vetëm që do të zvogëlonte pozitën strategjike të Kosovës, por gjithashtu do të dobësonte aftësinë e saj për të naviguar në sfidat rajonale dhe për të ndjekur aspiratat e saj për shtetësi dhe integrim në komunitetin demokratik ndërkombëtar.

Në dritën e këtyre rreziqeve, është e domosdoshme që Kosova të ndërmarrë një reformim strategjik të qasjes së saj dhe të ndryshojë kursin. Forcimi i lidhjeve me Shtetet e Bashkuara dhe përafrimi më i ngushtë me pritjet perëndimore duhet të ketë prioritet, sepse kjo do të thotë forcimi dhe jo dobësimi i shtetësisë së Kosovës.

Katalogimi në botim – **(CIP)**

Biblioteka Kombëtare e Kosovës “Pjetër Bogdani”

327(496.51)“2028”(047)

Tre skenarët (e mundshëm) për Kosovën deri në vitin 2028 :
domosdoshmëria e parashikimit dhe përshtatjes strategjike për integrimin
dhe konsolidimin e shtetit të Kosovës / përgatitur nga ekipi hulumtues në
Qendrën Kosovare për Studime të Sigurisë. - Prishtinë : QKSS, 2024. - 14 f. :
ilustr. ; 26 cm.

ISBN 978-9951-842-21-1

QKSS
Qendra Kosovare për Studime të Sigurisë

Rreth QKSS

E themeluar në prill të vitit 2008, Qendra Kosovare për Studime të Sigurisë (QKSS) është një organizatë e specializuar dhe e pavarur joqeveritare. Qëllimi primar i QKSS është të promovojë demokratizimin e sektorit të sigurisë në Kosovë dhe të përmirësojë punën kërkimore dhe avokuese në lidhje me sigurinë, sundimin e ligjit dhe bashkëpunimin rajonal dhe ndërkombëtar në fushën e sigurisë.

QKSS synon të rrisë efektivitetin e Reformës së Sektorit të Sigurisë duke mbështetur programet e këtij sektori përmes hulumtimeve, eventeve, trajnimeve, avokimit dhe këshillave të drejtpërdrejta për politikë-bërësit.

Avancimi i ideve të reja dhe metodave të shkencave sociale janë gjithashtu vlerat thelbësore të qendrës. Çdo vit, QKSS publikon raporte të shumta, analiza të politikave dhe përmbledhje të politikave për çështjet që kanë të bëjnë me sigurinë. QKSS gjithashtu organizon më shumë se 200 ngjarje publike duke përfshirë konferenca, tryeza dhe debate, ligjërata në Kosovë, ku një pjesë e tyre organizohen në bashkëpunim me partnerë rajonalë dhe ndërkombëtarë.

Një gamë e gjerë aktivitetesh përfshijnë hulumtimin, ngritjen e kapaciteteve, ngritjen e ndërgjegjësimit dhe avokimin. Puna e QKSS-së mbulon një gamë të gjerë temash, duke përfshirë por pa u kufizuar në: reformën dhe zhvillimin e sektorit të sigurisë, identifikimin dhe analizimin e rreziqeve të sigurisë që lidhen me ekstremizmin, radikalizmin dhe krimin e organizuar, politikën e jashtme dhe bashkëpunimi rajonal, dhe vlerësimin e sundimit të ligjit në Kosovë. Këtë vit QKSS shënoi 15 vjetorin e themelimit. Për më tepër detaje rreth QKSS, mund të referoheni tek:

www.qkss.org
www.securitybarometer.qkss.org

@KCSSQKSS

ISBN 978-9951-842-21-1

9 789951 842211